

Ἡ Ἀνατολή λοιπὸν διετέλει τότε διηρημένη εἰς ἑπτὰ κυριώτατα πολιτικά τμήματα καὶ ὁ τοιοῦτος αὐτῆς κατακερματισμὸς διήρκεσεν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἑρρίκου μέχρι τῆς ἀνακτῆσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν ἐν Νικαίᾳ βασιλέων, ἤτοι ἀπὸ τοῦ 1216—1261. Ἄλλοι καὶ ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ δὲν εἴμεθα ἠναγκασμένοι νὰ ἐκθέσωμεν ἰδίᾳ τὴν ἱστορίαν ἐνὸς ἐκάστου τῶν ἑπτὰ ἐκείνων κρατῶν. Τὰ περὶ τῶν κρατῶν τούτων, πλὴν τοῦ βασιλείου τῆς Τραπεζοῦντος, δύνανται ὡς ἐκ τῶν ἀμοιβαίων αὐτῶν σχέσεων νὰ συγκεφαλαιωθῶσιν εἰς τρία τμήματα, τὴν ἱστορίαν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει βασιλείας, τῆς ἐν Νικαίᾳ βασιλείας καὶ τοῦ δεσποτάτου τῆς Ἑλλάδος· τὴν ἱστορίαν τῶν ἐν τῇ κυρίῳ Ἑλλάδι καὶ ἐν Πελοποννήσῳ φραγκικῶν ἡγεμονιῶν, καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς ἐπὶ τῶν νήσων ἀμέσου καὶ ἐμμέσου ἐνετικῆς κυριαρχίας. Περὶ δὲ Τραπεζοῦντος δὲν θέλομεν ἀκριβολογήσει οὔτε ἐν τῷ παρόντι οὔτε βραδύτερον, διότι ἡ μικρὰ ἐκείνη βασιλεία ἀπέβη σχεδὸν ἄσχετος πρὸς τὸν λοιπὸν τῆς Ἀνατολῆς κόσμον· καὶ εἶναι μὲν χρήσιμον νὰ ἱστορηθῇ ἰδίᾳ ἄλλ' ἀπαραίτητον δὲν εἶναι νὰ περιληφθῇ εἰς τὴν γενικὴν ταύτην ἀφήγησιν ἐκείνων μάλιστα τῶν περιπετειῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὅσαι συνετέλεσαν βραδύτερον εἰς τὴν ἀναβίωσιν αὐτοῦ (1).

(1) Ἐκτιθέμεθα ἐνταῦθα τὰ ὀνόματα τῶν βασιλέων Τραπεζοῦντος μετὰ τῶν κυριωτάτων γεγονότων τῆς βασιλείας ἐκάστου. Ἀλέξιος Κομνηνὸς ἰδρυτὴς τοῦ κράτους τῷ 1204 ἐβασίλευσεν ἔτη 18, ἐτελεύτησε τῷ 1222 (ἐν ἡλικίᾳ 40 ἐτῶν). Διάδοχος αὐτοῦ ἦν ὁ ἐπὶ θυγατρὶ γαμβρὸς Ἀνδρόνικος Α' ὁ ἐπικαλούμενος Γίδων ὁ Κομνηνός (1222—1235). Ἐπ' αὐτοῦ ἐγένετο πόλεμος μεταξὺ Τραπεζοῦντιῶν καὶ τοῦ Σελδσοῦκου σουλτάνου Μελέκ. Διάδοχος τοῦ Ἀνδρ. Γίδωνος ἐγένετο αὐτὸς ὁ κανονικὸς διάδοχος τοῦ θρόνου πρωτότοκος υἱὸς τοῦ Ἀλεξίου Ἰωάννης Κομνηνός καὶ Ἀξούχ καλούμενος (τουρκικὸν ὄνομα) κατὰ τὸν γνωστὸν ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ Ἀλεξίου Α' καὶ Ἰωάννου Β' (Καλοῖωάννου) τῶν Κομνηνῶν πρωθυπουργὸν ἕξ μόνον ἔτη βασιλεύσας. Διεδέξατο αὐτὸν ὁ ἀδελφὸς Μανουὴλ βασιλεύσας καλῶς καὶ θεαρέτως κατὰ τὸν χρονογράφον ἔτη 25 (1241—1266). Τοῦτου διάδοχος ἦν ὁ ἐκ τῆς Ἄννης τῆς Ξυλολόης υἱὸς Ἀνδρόνικος Β', βασιλεύσας ἔτη τρία (1266—9), μεθ' ὃ ἐβασίλευσεν ὁ ἑτεροθαλής τούτου ἀδελφὸς Γεώργιος (υἱὸς Μανουὴλ ἐκ τινος Εἰρήνης). Προδοθεὶς οὗτος ὑπὸ τῶν μεγιστάνων αὐτοῦ ἐξωγήθη ὑπὸ τῶν Μογγόλων τῆς Περσίας ἐν ἔτει 14 τῆς βασιλείας αὐτοῦ (1283). Διεδέξατο αὐτὸν ὁ ἀδελφὸς Ἰωάννης Β'. Οὗτος ἐπολέμησε πρὸς τὸν ἀποστάτην Παπαδόπουλον, ἀπαλλαγείς δὲ τοῦ ἀντιπερισπασμοῦ τούτου ἐνυμφεῦθη τὴν τοῦ αὐτοκράτορος Μιχαὴλ Η' Παλαιολόγου θυγατέρα Εὐδοκίαν τὴν Παλαιολογίναν. Ἐπὶ τοῦ Ἰωάννου Β' ἐπῆλθον κατὰ τῆς Τραπεζοῦντος οἱ Ἴβηρες (Γωργιανοί) ὑπὸ τὸν βασιλέα αὐτῶν Δαυίδ, ἄλλ' ἄπρακτοι ἀπεχώρησαν.

